

Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне валюталық реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2001 жылғы 30 қаңтар N 154-II

1-бап. Қазақстан Республикасының мынадай заң актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. "Валюталық реттеу туралы" 1996 жылғы 24 желтоқсандағы Z960054_ Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., N 20-21, 404-құжат; 1997 ж., N 13-14, 205-құжат; 1998 ж., N 16, 219-құжат; 1999 ж., N 20, 722-құжат):

1) 1-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"1-бап. Қазақстан Республикасының валюта заңдары

Қазақстан Республикасының валюта заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына K951000_ негізделеді және осы Заңнан, Қазақстан Республикасының өзге де заң актілерінен және валюталық реттеу органдарының нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.";

2) мынадай мазмұндағы 1-1, 1-2-баптармен толықтырылсын:

"1-1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) валюталық реттеу - уәкілетті мемлекеттік органдардың (валюталық реттеу органдарының) елдің төлем балансын нығайту, ұлттық валютаның тұрақтылығын, ішкі валюта рыногын дамытуды қамтамасыз ету мақсатында валюталық операциялар жүргізу тәртібін белгілеу және оның сақталуын бақылау жөніндегі қызметі;

2) валюта - мемлекеттердің заңды төлем құралы ретінде қабылдаған ақша бірлігі немесе банкноттар, қазынашылық билеттер мен тиындар, соның ішінде қымбат металдардан жасалған тиындар (айналымнан алынған немесе алынатын, бірақ айналымда жүрген ақша белгісімен айырбастауға жататынын қоса алғанда) түріндегі қолма-қол және аударым нысандарындағы құнының ресми стандарттары, сондай-ақ шоттардағы, соның ішінде халықаралық ақша немесе есеп айырысу бірліктеріндегі каражат;

3) ұлттық валюта - Қазақстан Республикасының валютасы;

4) шетел валютасы - шет мемлекеттердің валютасы;

5) резиденттер:

Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын жері бар, соның ішінде шетелде уақытша тұратын немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметінде оның шегінен тыс жерлерде жүрген жеке тұлғалар;

Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес құрылған, Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан жері бар барлық заңды тұлғалар, сондай-ақ олардың Қазақстан Республикасында және оның шегінен тыс жерлерде орналасқан жері бар филиалдары мен өкілдіктері;

Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерлердегі Қазақстан Республикасының дипломатиялық, сауда және өзге де ресми өкілдіктері;

6) резидент еместер - барлық заңды тұлғалар, олардың өкілдіктері мен филиалдары, сондай-ақ "резиденттер" ұғымында аталмаған жеке тұлғалар;

7) валюталық құндылықтар:

шетел валютасы;

номиналы шетел валютасымен көрсетілген бағалы қағаздар және төлем құжаттары; тазартылған құйма алтын;

ұлттық валюта, резиденттер мен резидент еместер арасында олармен операциялар жасалған жағдайда құны ұлттық валютамен көрсетілген бағалы қағаздар және төлем құжаттары;

8) инвестициялар:

ақшаны, бағалы қағаздарды, заттарды, мүліктік құқықтарды, оның ішінде интеллектуалдық шығармашылық қызмет нәтижелеріне құқықты және өзге де мүлікті;

инвестициялау объектісінің жарғылық капиталына қатысуды қамтамасыз ету;

бағалы қағаздарды сатып алу мақсатында беру;

9) экспорт-импорт мәмілелері:

тауарға меншік құқығының резиденттен резидент емеске (резидент еместен резидентке) ауысуын көздейтін мәмілелер (инвестицияларға жатқызылған мәмілелерден басқа);

резиденттің резидент емеске (резидент еместің резидентке) қызмет көрсетуін (жұмысты орындауын), сондай-ақ резиденттің резидент емеске (резидент еместің резидентке) интеллектуалдық шығармашылық қызметтің нәтижелерін пайдалану құқығын беруді көздейтін мәмілелер;

10) уәкілетті банктер - валюта операцияларын, оның ішінде клиенттердің тапсырмалары бойынша операцияларды жүзеге асыратын банк заңдарында көзделген операцияларды жүргізуге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы бар банктер;

11) банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын уәкілетті ұйымдар - шетел валютасымен банк операцияларын жүргізуге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы бар заңды тұлғалар;

12) айырбастау пункттері - Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясына сәйкес қолма-қол шетел валютасымен жүзеге асырылатын айырбастау операцияларын жүргізу үшін арнайы жабдықталған орындар.

1-2-бап. Валюталық операциялар

1. Валюталық операциялар:

- 1) меншік құқығының және өзге де құқықтардың валюталық құндылықтарға ауысуына байланысты операциялар;
- 2) валюталық құндылықтарды кез келген тәсілмен Қазақстан Республикасына әкелу және жөнелту, сондай-ақ Қазақстан Республикасынан әкету және жөнелту болып табылады.

2. Валюталық операциялар ағымдағы операциялар және капитал қозғалысына байланысты операциялар болып бөлінеді.

3. Ағымдағы операциялар:

- 1) тауарлар, жұмыстар және қызметтер үшін төлемнің не аванс төлемінің мерзімін 120 күннен аспайтын мерзімге ұзартуды көздейтін экспорт-импорт мәмілелері бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыруға арналған аударымдар;
- 2) 120 күннен аспайтын мерзімге кредиттер беру және алу;
- 3) салымдар (депозиттер), инвестициялар, заем және өзге операциялар бойынша дивидендтерді, сыйақыларды және өзге кірістерді аудару және алу;
- 4) гранттарды қоса алғанда, сауда сипатына жатпайтын аударымдар, мұрагерлік соманы, жалақыны, зейнетақыны, алименттерді және басқа сомаларды аудару;
- 5) осы Заңмен капитал қозғалысына байланысты операцияларға жатқызылмайтын барлық өзге де валюталық операциялар болып табылады.

4. Капитал қозғалысына байланысты операциялар:

- 1) инвестицияларды жүзеге асыру;
- 2) интеллектуалдық меншік объектілеріне ерекше құқықты толық беруді көздейтін мәмілелер бойынша есеп айырысуды жүргізуге арналған аударымдар;
- 3) жылжымайтын мүлікке мүлктік құқықтарды төлеуге аударымдар;
- 4) тауарлар, жұмыстар және қызметтер үшін төлемнің не аванс төлемінің мерзімін 120 күннен аспайтын мерзімге ұзартуды көздейтін экспорт-импорт мәмілелері бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыруға арналған аударымдар;
- 5) 120 күннен аспайтын мерзімге кредиттер беру және алу;
- 6) өздері тіркелген мемлекеттердің заңдары бойынша банк операцияларын жүзеге асыруға құқығы бар шетел банкілерінде және өзге де қаржылық ұйымдарда салымдарды (депозиттерді) жүзеге асыру;
- 7) зейнетақы активтерін жинақтауға байланысты мәмілелер бойынша халықаралық аударымдар;
- 8) жинақтау сипатындағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша халықаралық аударымдар болып табылады.

5. Егер Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясында өзгеше мерзім белгіленбесе, резиденттер тауарлар (жұмыстар, қызметтер) экспорты төлемінің валютасын алуға және тауарлар (жұмыстар, қызметтер) экспорты күнінен бастап 120 күн ішінде олардың уәкілетті банктердегі шоттарына есептелуге тиіс.

Резиденттердің тауарлар (жұмыстар, қызметтер) экспортының төлемі ретінде алған валютасын Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде өздері тіркелген мемлекеттің заңдары бойынша тиісті құқығы бар шетел банктеріндегі немесе өзге де қаржы институттарындағы олардың шоттарына есептеуге жол беріледі.";

3) 2-бап мынадай мазмұндағы 2-1-тармақпен толықтырылсын:

"2-1. Валюталық реттеу органдары әзірлеген валюталық реттеу мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілер Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен міндетті түрде келісілуі тиіс.";

4) 3-бап мынадай мазмұндағы 2-1-тармақпен толықтырылсын:

"2-1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мемлекеттің экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында жекелеген экспорт-импорт мәмілелері бойынша есеп айырысулар нысанына шектеулер белгілеуге құқылы.";

5) 4, 5-баптар мынадай редакцияда жазылсын:

"4-бап. Валюталық құндылықтарды пайдалануға байланысты операцияларды лицензиялау

1. Валюталық құндылықтарды пайдалануға байланысты операцияларды жасауға лицензиялар беруді, олардың қолданылуын тоқтата тұруды және кері қайтарып алуды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі заңдарға сәйкес жүзеге асырады.

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі валюталық құндылықтарды пайдалануға байланысты "Лицензиялау туралы" Z952200_ Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған операцияларды лицензиялайды.

3. Валюталық құндылықтарды пайдалануға байланысты операцияларды жүзеге асыруға лицензиялар барлық қажетті құжаттар тапсырылған күннен бастап бір ай мерзімнен кешіктірілмей беріледі.

4. Лицензияларды кері қайтарып алуға не қолданылуын тоқтата тұруға:

1) лицензиаттың Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес талап етілетін ақпаратты бермеуі немесе көрінеу жалған ақпарат беруі;

2) лицензиаттың валюта заңдарын бұзуы;

3) "Лицензиялау туралы" Z952200_ Қазақстан Республикасының Заңында көзделген өзге де негіздемелер негіз болып табылады.".

5-бап. Валюталық операциялар туралы есеп және ақпарат беру

Валюталық операциялар бойынша есепке алу мен есеп берудің нысандарын уәкілетті мемлекеттік органдардың келісімі бойынша олардың құзыретіне сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілейді және оны барлық резиденттер, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын резидент еместер орындауға міндетті.

Қазақстан Республикасының барлық резиденттері, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын резидент еместер ақпараттар

мен құжаттарды:

осы Заңның талаптарын орындау мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және басқа валюталық бақылау органдарының сұратуы бойынша;

уәкілетті банктерге және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын уәкілетті ұйымдарға олар арқылы жүргізілетін валюта операциялары бойынша беріп тұруға міндетті.";

6) 6-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"3. Банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын уәкілетті банктер мен уәкілетті ұйымдар, сондай-ақ алған лицензияларына сәйкес олар операциялар жүргізген кезде валюта заңдарының сақталуын бақылау міндеті жүктелген басқа да ұйымдар валюталық бақылау агенттері болып табылады.

Валюталық бақылау агенттері:

1) операциялар, оның ішінде клиенттердің тапсырмалары бойынша операциялар жүргізген кезде валюта заңдарының талаптарын сақтауға;

2) валюта операциялары бойынша есепке алу мен есеп берудің толымдылығы мен объективтілігін қамтамасыз етуге;

3) валюта заңдарын клиенттерінің бұзуының өздеріне мәлім болған фактілері туралы құқық қорғау органдарына және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне хабарлауға міндетті.";

7) 7-баптың 1-тармағындағы "барлық төлемдер" деген сөздер "және аударымдар" деген сөздермен толықтырылсын;

8) 13-баптың 1-тармағындағы "шектеусіз" деген сөз "Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес" деген сөздермен ауыстырылсын.

2. "Мемлекеттік статистика туралы" 1997 жылғы 7 мамырдағы Z970098_ Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 9, 91-құжат):

1-бап "ұйымдық-құқықтық нысандарына қарамастан," деген сөздерден кейін "өз қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын шетелдік заңды тұлғалардың филиалдары мен өкілдіктеріне (бұдан әрі - заңды тұлғалар)," деген сөздермен толықтырылсын.

3. "Шағын кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау туралы" 1997 жылғы 19 маусымдағы Z970131_ Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 12, 182-құжат; 1998 ж., N 17-18, 225-құжат; 1999 ж., N 21, 778-құжат; N 23, 931-құжат):

3-баптың 7-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"Ойын бизнесі мен шоу-бизнес саласындағы қызметті, банк қызметі мен сақтандыру рыногындағы қызметті (сақтандыру агентінің қызметінен басқасын) жүзеге асыратын коммерциялық ұйымдар шағын кәсіпкерлік субъектілері болып танылуға тиіс емес."

2-бап. Осы Заң жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Тараптардың міндеттемелерді орындауы осы Заң қолданысқа енгізілетін кезге қарай аяқталмаған ағымдағы валюта операциялары үшін бұл операцияларды аяқтауға лицензия немесе Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің тіркеу куәлігін алмай-ақ осы Заң қолданысқа енгізілген күнінен бастап 60 күнтізбелік күн мерзім белгіленеді.

Қазақстан Республикасының
Президенті

Мамандар:
Қасымбеков Б.А.
Багарова Ж.А.